

Biosffer Dyfi Biosphere

gwerth y byd - world class by nature

Datganiad i'r wasg Dydd Llun 30 Mawrth 2026

Biosffer Dyfi yn gwneud cam ymlaen gyda chefnogaeth Llywodraeth Cymru

Mae Biosffer Dyfi UNESCO wedi sicrhau cyllid craidd gan Lywodraeth Cymru ar gyfer y flwyddyn ariannol 2026-27. Mae hyn i gefnogi ei gynllun datblygu pum mlynedd ac yn nodi cam sylweddol ymlaen, gan agor posibiliadau ysbrydoledig i ganolbarth Cymru.

Wedi'i ddynodi gyntaf yn ei ffurf bresennol yn 2009, mae Biosffer Dyfi yn cydnabod gwerth naturiol a diwylliannol rhagorol Dyffryn Dyfi a'r ardaloedd cyfagos, wedi'i ffinio gan Dywyn, Aberystwyth, Carno a chopa Aran Fawddwy. Dyma'r unig Fiosffer UNESCO yng Nghymru, un o saith yn y DU a rhwydwaith byd-eang o dros 700 - cartref i gannoedd o filiynau o bobl.

“Mae Biosffer yn labordy byw lle mae'r trigolion yn datblygu ffyrdd newydd o fyw gyda'r byd naturiol, gan ddod â'r economi a'r amgylchedd i gydbwysedd, felly mae'n ymwneud yn fawr â sut mae pobl yn gweithio ac yn ffynnu ynghyd â'r byd naturiol,” meddai Ann MacGarry, cydgadeirydd Bwrdd y Biosffer.

Am flynyddoedd lawer, roedd y Biosffer yn gweithredu fel prosiect gwirfoddol i raddau helaeth, gan ddod ag awdurdodau lleol, cyrff statudol, sefydliadau gwirfoddol, undebau ffermio a busnesau bach ynghyd, gyda chefnogaeth gan ymddiriedolaeth datblygu Ecodyfi, sydd wedi'i lleoli ym Machylleth. Yn ystod y cyfnod hwn, cyflawnodd ystod eang o brosiectau gan gynnwys gwaith ar iechyd awyr agored, gwyddoniaeth dinasyddion, mythau a chwedlau, ysgolion, ac yn fwyaf diweddar bwyd a ffermio.

Fodd bynnag, heb staff craidd priodol, roedd cynnydd yn gyfyngedig. Yn ei Adolygiad Cyfnodol UNESCO yn 2019, roedd yn amlwg y byddai sicrhau cyllid cynaliadwy yn hanfodol ar gyfer dyfodol y Biosffer.

Daeth cymorth gan Lywodraeth Cymru yn 2023 gyda grant datblygu. Ynghyd ag ymgynghoriaeth a ddarparwyd gan Gomisiwn Cenedlaethol y DU ar gyfer UNESCO, a ariannwyd gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol, galluogodd hyn y Biosffer i wneud cynnydd ar gynllunio ariannol, ymgysylltu â'r gynulleidfa a chyfathrebu digidol.

Dilynwyd hyn gan gefnogaeth ychwanegol gan Ecodyfi a ganiataodd benodi dau gydlynnydd rhan-amser. Dros y ddwy flynedd ddiwethaf, mae hyn wedi arwain at ehangu sylweddol mewn gweithgareddau. Mae gwaith diweddar yn cynnwys cwblhau prosiect bwyd a ffermio Tyfu Dyfi,

cymryd rhan ym menter iechyd awyr agored Awyr Lach, a chyflwyno Sgrechian a Socian, prosiect gwyddoniaeth dinasyddion sy'n cyfuno iechyd afonydd â gwenoliaid duon. Mae bellach yn sefydlu ei adran ei hun o Goedwig Genedlaethol i Gymru.

Mae'r Biosffer yn un o nifer o safleoedd UNESCO yng Nghymru, ynghyd â phedair Safle Treftadaeth y Byd, dau Geoparc, dwy gadair prifysgol a Dinas Diwylliant newydd, Dinas Llên Aberystwyth/Ceredigion. Fel rhan o'r rhwydwaith hwn, a gyda chefnogaeth Comisiwn Cenedlaethol y DU ar gyfer UNESCO gyda chyllid gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol, trefnodd weithdy yn ddiweddar ar Adeiladu Heddwch â Natur, mewn cydweithrediad â Phrifysgol Aberystwyth.

Dywedodd Matthew Rabagliati, Pennaeth Polisi, Ymchwil a Chyfathrebu yng Nghomisiwn Cenedlaethol y DU ar gyfer UNESCO:

"Rydym wrth ein bodd bod Biosffer UNESCO Dyfi wedi derbyn y gefnogaeth a'r gydnabyddiaeth hon am ei waith pwysig yng nghanolbarth Cymru. Mae'r gymeradwyaeth hon gan Lywodraeth Cymru yn tynnu sylw at y rôl hanfodol, sydd yn aml yn anweledig, y mae'r bartneriaeth yn ei chwarae wrth ddod â chymunedau, sefydliadau a busnesau ynghyd.

Mae'r garreg filltir hon hefyd yn adlewyrchu cyfraniad Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol, trwy ein rhaglen Lleol i Fyd-eang, wrth helpu i gryfhau sylfeini'r Biosffer.

Mae biosfferau yn llwyfannau pwerus ar gyfer cydweithio, ac edrychwn ymlaen at barhau i gefnogi Biosffer Dyfi wrth iddo fynd i mewn i'r cyfnod newydd cyffrous hwn. Diolch."

Mae rhagor o wybodaeth ar gael gan Jane Powell ar 07929 857173 neu James Cass 01654 01654 703965.

Nodiadau i Olygyddion

1. Mae gwefan Biosffer Dyfi yn www.biosfferdyfi.cymru.
2. Mae'r Biosffer yn rhan o rwydwaith o Warchodfeydd Biosffer yn y DU sy'n cael eu goruchwyllo gan Gomisiwn Cenedlaethol y DU ar gyfer UNESCO. Gweler <https://unesco.org.uk/our-sites>.
3. Am gynllun pum mlynedd drafft y Biosffer, gweler <https://www.biosfferdyfi.cymru/cynllun-pum-mlynedd>